

HISTORIA klasa V od 01.06. do 05.06.

Witam Was

Przesyłam Wam treści z historii do przeczytania. Pozdrawiam Was serdecznie.

Temat :Czasy świetności dynastii Jagiellonów- Kazimierz Jagiellończyk. (03.06.)

Zagadnienia do lekcji

- panowanie Kazimierza Jagiellończyka

Dla ochotników

Zapoznaj się z filmikiem <https://www.youtube.com/watch?v=ZLVxdNoH2Y>

(Czasy świetności dynastii Jagiellonów - Lekcje historii pod ostrym kątem - Klasa 5)

Zapoznaj się z wiadomościami przygotowanymi przez nauczyciela oraz treściami z podręcznika strona 217 rozdział Panowanie Kazimierza Jagiellończyka

Kazimierz Jagiellończyk

W 1447 roku na tronie polskim zasiadł Kazimierz Jagiellończyk. Okazał się on znakomitym monarchą. Przeszedł do historii jako ten, któremu udało się poskromić Krzyżaków i przywrócić Polsce Pomorze Gdańskie. Kazimierz Jagiellończyk ożenił się z siostrą króla Czech i Węgier Elżbietą. Ze związku Kazimierza z Elżbietą, zwaną „matką królów”, urodziło się siedem córek i sześciu synów. Władysław był królem Czech i Węgier, Jan Olbracht, Aleksander i Zygmunt I Stary byli kolejnymi królami Polski, a zmarły w wieku 26 lat Kazimierz został ogłoszony świętym w XVII wieku.

Kazimierz Jagiellończyk (1427–1492)

Młodszy syn Władysława Jagiełły, od 1440 r. wielki książę litewski, od 1447 r. król Polski. Panował do śmierci, tj. przez 45 lat. Był wybitnym politykiem – przewidującym i zdolnym do ustępstw. Miał trzynaścioro dzieci, a czterech jego synów zostało królami. Uwielbiał polowania. Tradycja głosi, że jako ostatni polski monarcha nie umiał czytać ani pisać.
Obraz Jana Matejki.

Związek Pruski

Pokonani w bitwie pod Grunwaldem Krzyżacy dążyli do odbudowania potęgi swego zakonnego państwa i nie dotrzymywali postanowień pokoju toruńskiego z 1411 roku. Utrudniali kontakty handlowe z miastami w Prusach. Duże straty ponosili kupcy handlujący zbożem, którego w Polsce było w nadmiarze i na które wyraźnie wzrósł popyt w Europie zachodniej. W interesie Polski było więc odzyskanie Pomorza Gdańskiego i innych ziem zagarniętych przez Krzyżaków. Tymczasem gospodarka w państwie zakonnym rozwijała się kosztem poddanych z podbitych terenów, których bezlitośnie wyzyskiwano i ograniczano w prawach. Skutkiem takiej polityki Krzyżaków było utworzenie w 1440 roku Związku Pruskiego. Związek skupiał rycerstwo i mieszczan Prus. Bronił ludność przed uciskiem oraz dążył do poszerzenia praw rycerstwa i mieszczan. Mimo że działał jawnie, jego członkowie byli prześladowani. Niektórych skazano na śmierć, innych wtrącono do lochów, jeszcze innych wypędzono z państwa. W 1454 roku wybuchło powstanie przeciw Krzyżakom. Na jego czele stanął właśnie Związek Pruski. Niespodziewanie powstańcy wykazali się dużą skutecznością i w krótkim czasie opanowali większość twierdz krzyżackich. W rękach zakonu pozostały jedynie Malbork, Sztum i Chojnice.

Temat: Wojna trzynastoletnia 1454-1466. (05.06.)

Zagadnienia do lekcji

- wojna trzynastoletnia
- drugi pokój toruński i jego postanowienia
- panowanie Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech
- terminy: *Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żold*

Dla ochotników

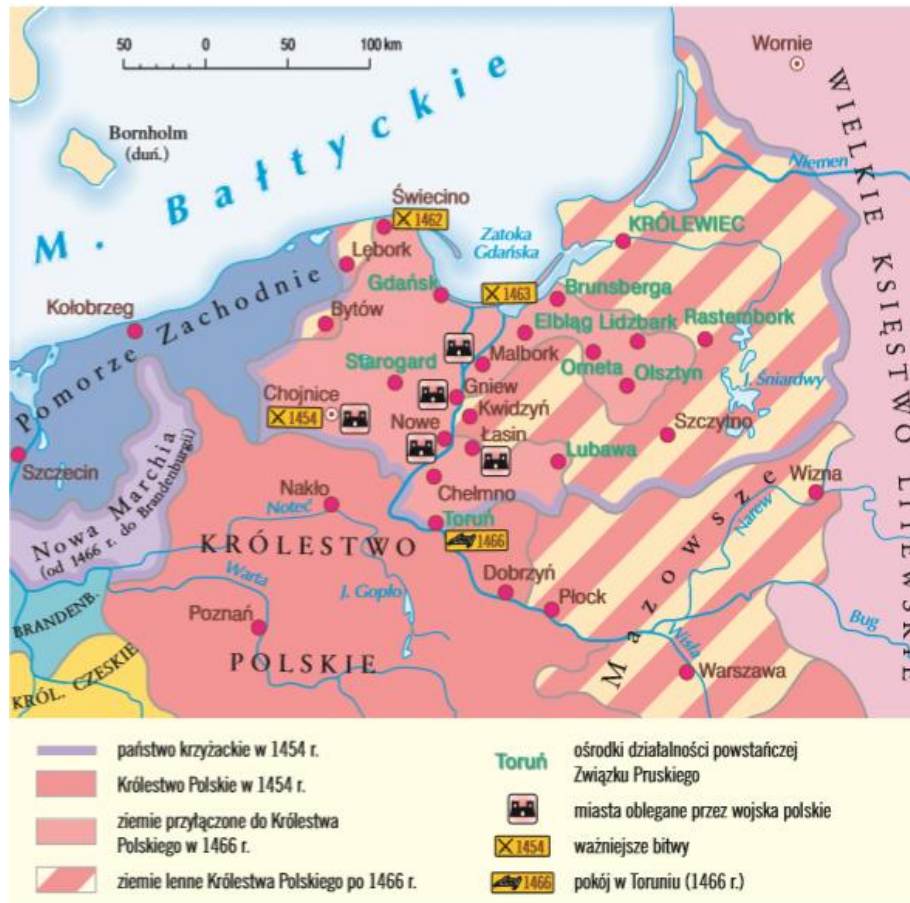
Obejrzyj krótki wykład <https://www.youtube.com/watch?v=O6opH57HXAk>

Zapoznaj się z informacjami przygotowanymi przez nauczyciela oraz wiadomościami z podręcznika strona 218-221

Nowa wojna z Krzyżakami

Zachęceni sukcesami powstania posłowie Związku Pruskiego udali się do króla polskiego Kazimierza Jagiellończyka z prośbą o włączenie ich ziem w granice Polski. W odpowiedzi na prośby posłów król Kazimierz ogłosił w 1454 roku przyłączenie ziem pruskich, czyli terenów państwa zakonnego, do państwa polskiego i wypowiedział Krzyżakom wojnę. Na początku wojny wydawało się, że zakończy się ona szybko i pomyślnie dla Polski. Imponujące sukcesy powstańców pozwalały mieć nadzieję, że kiedy dołączy do nich wojsko polskie, to bez trudu zostaną zdobyte ostatnie twierdze krzyżackie. Zwołano pospolite ruszenie, na które stawiała się szlachta z całej Polski. W połowie XV wieku pospolite ruszenie było słabo wyszkoloną armią, mającą niewiele wspólnego z rycerzami spod Grunwaldu. Synowie i wnukowie bohaterów z 1410 roku nie mieli wielu okazji do sprawdzenia się na polach bitewnych i zdobywania łupów wojennych. Dbali głównie o dochody z handlu zbożem i o powiększenie wpływów na rządy w państwie. Oderwani od codziennych zajęć, nieznający wojennego rzemiosła mieli stanąć przeciw wprawionemu w bojach rycerstwu zakonnemu i wynajętemu przez Krzyżaków wojsku zaciężnemu. statuty cerekwicko-nieszawskie Koncentrację wojsk pospolitego ruszenia zarządzono w Cerkwicy i Nieszawie. Stąd wojsko miało ruszyć na Krzyżaków. Po przybyciu na miejsce zbiórki szlachta, zamiast przygotowań do walki,

rozpoczęła obrady. Uchwalono, że zanim szlachta uda się na wojnę, musi otrzymać stosowne przywileje. W tej sytuacji król Kazimierz Jagiellończyk musiał spełnić żądania szlachty. Na mocy tzw. statutów cerekwicko-nieszawskich od 1454 roku nie można było nakładać na szlachtę nowych podatków. Nie wolno było także zwoływać pospolitego ruszenia bez wyrażonej na sejmikach ziemskich zgody szlachty.

Królestwo Polskie i państwo krzyżackie podczas wojny trzynastoletniej

Bitwa pod Chojnicami

Otrzymawszy od króla przywileje, szlachta ruszyła na Chojnice, oblegane już od dłuższego czasu przez wojsko królewskie. Tam, mimo znacznej przewagi liczebnej, Polacy ponieśli dotkliwą klęskę. Zachęceni tym zwycięstwem Krzyżacy przystąpili do kontrofensywy. W niedługim czasie odzyskali kilka swoich twierdz. Klęska pod Chojnicami wykazała małą skuteczność w walce wojska zebranego w pospolitym ruszeniu. Przegrana bitwa wpłynęła mobilizująco na polską szlachtę. W niedługim czasie krzyżacka kontrofensywa została powstrzymana.

Lata zwycięstw

Przy wydatnym wsparciu finansowym miast pruskich, a szczególnie Gdańska, Kazimierz Jagiellończyk postanowił postawić, podobnie jak Krzyżacy, na wojska zaciężne. Zwerbował m.in. do walki żeglarzy. Atakowali oni wynajęte przez Krzyżaków duńskie statki i skutecznie blokowali morskie dostawy dla zakonu. W 1457 roku najemnicy krzyżaccy, którzy od dłuższego czasu nie otrzymywali wypłaty, odsprzedali Polsce Malbork. Przełomowym momentem wojny było wynajęcie przez króla wojsk zaciężnych. Na czele wojsk polskich stanął Piotr Dunin – podkomorzy sandomierski, doskonały taktyk i dowódca. Od 1462 roku rozpoczęło się pasmo zwycięstw wojsk polskich, m.in. pod Świecinem i na Zalewie Wiślanym. Niedługo potem padły ostatnie twierdze krzyżackie na Pomorzu Gdańskim: Stargard i Chojnice. Trwające trzynastolat działania wojenne dobiegły końca.

II pokój toruński

W 1466 roku odbył się w Toruniu wielki zjazd, podczas którego król Polski i wielki mistrz krzyżacki podpisali traktat pokojowy. Zakon zwrócił Polsce Pomorze Gdańskie, Warmię oraz ziemie chełmińską i michałowską (ziemie te zwano odtąd Prusami Królewskimi). We władaniu Krzyżaków pozostała reszta Prus (Prusy Zakonne) z Królewcem, nową stolicą zakonu. Państwo zakonne stało się lennem Polski. Od tej pory każdy mistrz zakonny musiał składać królowi polskiemu hołd, przysięgać wierność, a w razie wojny stawiać do dyspozycji króla swoje wojsko.

Proszę zapisać do zeszytu

Kazimierz Jagiellończyk – król
Polski w latach 1447–1492

Stoczył wojnę trzynastoletnią z Krzyżakami (trwała w latach 1454–1466).

Przyczyny wojny:

1. Dążenie Polski do odzyskania Pomorza Gdańskiego.
 2. Niezgoda mieszkańców państwa zakonnego na krzyżackie rządy.
- Bezpośrednia przyczyna wojny: akt inkorporacji Prus do Polski (1454).

Postanowienia drugiego pokoju toruńskiego (1466):

1. Przyłączenie Prus Królewskich do Polski.
2. Państwo zakonne lennem Polski jako Prusy Zakonne.

Pytanie podsumowujące lekcję- odpowiedz ustnie

Wskaż pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny trzynastoletniej

Praca domowa (zadanie odeślij do nauczyciela- termin odesłania 13.06.)

Wymień postanowienia II pokoju toruńskiego z 1466 roku.